

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

77. An Inquisitores possint procedere, & punire disputantes de Fide in
casu de iure prohibito? Et an in dicta prohibitione cap. 2. de Hæreticis in 6.
non includatur Clericus quamvis indoctus, & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

Et Potestate Inquisitorum. Ref. LXXVI. & c. 445.

riónē aliā circumstantiā & indicia concurrerent, & habē opinionem tenet etiam Soula in *apbor. Inquisit. lib. 2. cap. 19. n. 2.*

3. Norandum est etiam hic obiter quod Hippolytus de Marfilis in *pract. crim. §. diligenter*, num. 17. & alij, docent quod si testes singulares sint valde digni viri, nobiles, & egregie personæ conjunguntur, faciunt plenam probationem contra reum. Sed ego contrariam sententiam teneo cum docto Cantera in *q. crim. cap. 2. de probat. per testes, quest. 5. num. 3.* quem omnino vide. Vide etiam Campegius in *addit. ad Zanchinum capite 13. lit. C.*

RESOL. LXXVI.

An Inquisitores possint condemnare absolutum, iterum de eodem crimine superveniente probatione pleniori? Ex p. 4. tr. 8. Ref. 10.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam videtur docere Instructio Hispal. anno 1484. n. 3. sic habetur, [Item acordaron y ordenaron que los que fueren presos por este delicto que no sean fatigados en las carceres, en la dilacion del tiempo, que luego se haga el processo con ellos, porque no aya lugar de quexarse y no se detengan a causa de no haver entera probança, pues que es causa quando sobreviene probança se puede de nuevo agitar no obstante la sentençia que fuerte dada.]

2. Sed istam constitutionem aliqui intelligunt de reo qui fuit absolutus ab instantia judicis; secus autem si fuit in totum absolutus, ne repugnet juri communi & legi si cui §. 1. ff. de accusationibus, & cap. de his de accusat. & ex autoritate & argumento l. libellorum, & cap. cum p. de accusatione. Vide Brunum de *heret. lib. 4. c. 8.* & Decium *conf. 137.*

3. Verum his non obstantibus Ioan Rojas de *heret. p. 2. assert. 40. n. 385.* docet, quod absolutus, sive ab instantia judicis, sive definitive, iterum de eodem crimine pleniori superveniente probatione poterit condemnari, & infra num. 386. etiam docet condemnatum pena arbitraria, quia delictum non fuit plene probatum posse ordinari pena puniri superveniente de eodem crimine legitima probatione, & ita observatur in praxi in Sacro Tribunali S. Inquisitionis Hispaniæ. Unde post hæc scripta hanc sententiam tenet etiam Soula in *apbor. Inquisit. lib. 2. c. 37. n. 31.* & ideo à fortiori observandum est id, quod determinat Instructio Toletana anno 1561. num. 69. ubi sic ait: [Quando huviere processo contra alguna persona determinado, o sin determinarse, y estuviere sobrefecido aunque no sea de heregia formal, sino que por otra razon pertenezca al S. Officio sobreviniendo nueva probança de nuevos delitos deve acumular el processo viejo con el processo nuevo para agravar la culpa y el Fiscal haga mencion del en su aculacion.] Sic ibi.

RESOL. LXXVII.

An Inquisitores possint procedere, & punire dispuantes de fide in casu de jure prohibito?

Et an in dicta prohibitione cap. 2. de hæreticis in 6. non includatur Clericus quamvis indoctus, & quamvis peccet contra legem naturalem exponendo se periculo errandi: sed non autem incidet in excommunicationem latam in dicto capite?

Que quidem excommunicatio etiam à laicis non incurritur ipso facto sed per judicem Ecclesiasticum est infligenda? Ex p. 4. tr. 8. Ref. 56.

Tom. V.

§. 1. **R**espondeo affirmativè, & ita docet Michaël Zanardus in *direct. Theol. part. 2. cap. 6. q. 32.* Vmbertus Locatus in *praxi Inquisit. ver. disputare*, num. 2. & ex neotericis Farinacius de *heresi quest. 78. num. 117.*

2. Norandum est tamen quod in cap. quicumque, §. inhiibendus de heret. in 6. prohibetur laicis de fide disputare, etiam quod sint personæ doctæ & litteratæ, ut observat Albertinus de *agnoscend. q. 13. n. 12.* Valentia tom. 3. disp. 1. q. 10. punct. 4. post 2. conclus. Regna in *direct. Inquisit. p. 1. q. 10. comment. 25.* Azorius tom. 1. lib. 8. cap. 26. q. 1. Aragon. in 2. 2. q. 10. art. 7. notab. 2. & alij, ubi infra, nisi in casu magnæ necessitatis, vel utilitatis, ut si in aliquo loco adesset aliquis hæreticus, qui fides perverteret, nec ibi adesset Ecclesiastici docti, qui adversus illum partes fidei susciperent, tunc enim laico docto non solum non prohibetur, sed etiam tenetur cum illo hæretico, de fide disputare, & ita docet Becanus tom. 3. tract. de fide cap. 15. q. 7. n. 6. Suarez etiam tract. de fide disp. 20. sect. 1. n. 11. Turrianus in 2. 2. D. Th. tract. de fide, q. 10. art. 7. disp. 50. Sanctarellus de *heresi cap. 8. dub. 2. n. 7.* & alij.

3. Nota etiam, quod in dicta prohibitione cap. 2. de heret. in 6. non includitur Clericus, quamvis indoctus, quia textus loquitur de laicis, peccabit tamen contra legem naturalem, exponendo se periculo errandi. Ita Sanctarellus loc. cit. n. 8. Becanus n. 7. Azorius & Sanchez in *sum. tom. 1. lib. 2. cap. 6. num. 8.* & alij, non autem incidet in excommunicationem latam in d. cap. quæ quidem excommunicatio etiam à laicis non incurritur ipso facto, sed per judicem Ecclesiasticum est infligenda, ut notant DD. citati.

RESOL. LXXVIII.

An Inquisitores possint procedere contra blasphemantes hereticiter ex inacidia?

Et an Inquisitores possint punire blasphemantes sub conditione, v. g. non credo in Deum, nisi te occidam? Ex p. 4. tr. 8. Ref. 87.

§. 1. **P**rima facie videtur quod non, ex verbis Instructiois Hispal. anno 1550. n. 4. ubi sic habetur: [Porquanto los Inquisidores algunas vezes prenden por causas livianas no concluyentes heregia deraçamente por palabras que mas son blasphemias que heregia dichas con enojo o ira que de aqui adelante no se prenda ninguno desta calidad si dulta huviere que lo consulten con los Inquisidores Generales.] Sic ibi.

2. Sed supradicta verba, en blasphemias dichas con enojo, &c. intelligenda sunt de blasphemis non hereticalibus, ut optime notavit Ioan. Rojas de *heret. p. 2. num. 172.* & apparet ex aliis verbis, ibi, [No concluyentes heregias deraçamente, quæ verba etiam clarè demonstrant Inquisitores de blasphemis hereticalibus solum inquirere, quod etiam apparet per illa verba Instructiois Toletanæ anno 1561. numero 65. ubi sic habetur: [Los Inquisidores proceden contra algunos culpados por cosas que los hazen sospechosos en la fe, y por la calidad del delicto y de la persona no lo juzgan por herege como son los que contrahen dos matrimonios o por blasphemias calificadas:] ubi per blasphemias calificadas intelliguntur blasphemias hereticas, & ita tenet Castrus de *just. heretic. puni. lib. 1. cap. 12.* Eymericus in *direct. Inquisit. part. 2. quest. 41.* & ibi Pegna *comment. 66.* Bañez in 2. 2. quest. 18. art. 1. & alij, quos citat & sequitur Antonius Sanctarellus de *heresi cap. 80. lib. 2. numero 1.* qui tamen adducit Constitutionem Iulij III.

P p

quæ